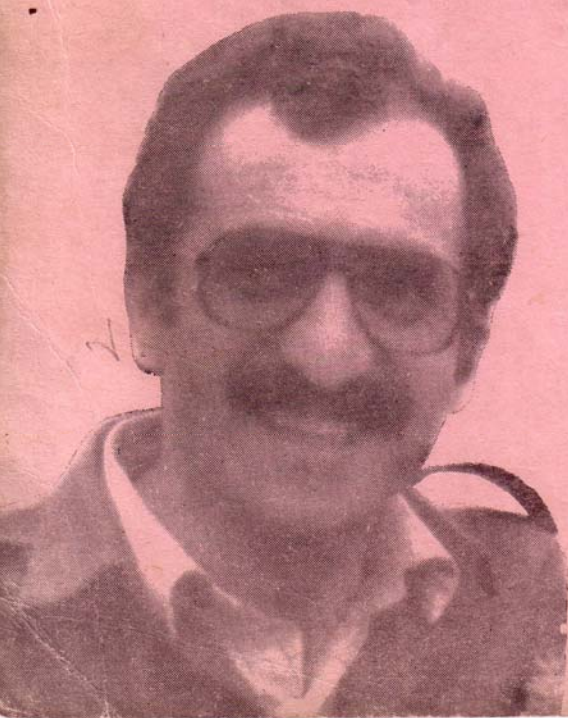

ژماره‌ی تاییه‌ته بو ریزگرتن له یادی

هاوری دوکتور جه‌عفه‌ری شه‌فییعی

له یه‌که‌مین سالروژی شه‌هید بوونی دا.

تو

نامری

چاوه‌کانم ۰۰۰

کانونی هونەر و ئەدەبیاتی کرێکاری - کوردستان

پێشهنگ

ساليک به سر مهرگی دوکتور جه عفر دا تپهر بووه و خه می سه وزی
ثم کوسته، چوار وه رزه ره گی داده کوتیته نیودلما نو دواندی نه فره ت
و عیش ده بشکویتی :

نه فره ت له پاریزه رانی داوی ده ست و پیتی شینسانی به خسرو عیش به رزگار ربوون .
رزگار بوونیش ورینگه بوو، ها واریکی کپکرا و بوو له نیوکه روی دیلانی
دهستی سر مایه دا، وه دوکتور جه عفر له و پیشه نکانه بوو که رچه ی ریکا و
سامی بی دهنگی یان شکانه هتا ثم ورینگه به بپیته که لامی به شاههنگی
سر لیوی هزاره ها شینسان له کارگا و مهزرا و به شه پولی ده ست و مستی
خوروشاوی سر خیابان .

بیگومان شه مرو پؤل پؤل کریکارو زه حه تکیش و شینسانی زورلیکرا و،
له کوانووی دلی داگیرساویان دا که به مهرگی دوکتور جه عفر - جاریکی تر-
کلپی سنده، پؤلی عزمیان ده کوتن ، ده بسوون، وه شاماده ی مهیدانی
شپسته و داها تووی ده کهن.

شه وه ی له دوو توتی ثم یادنا مهیدا ده بخویننه وه، ره نگدانسه وه ی
بیرو ههستی که سانیکه که هدر کامیان له لایه که وه پؤل و لوتکه کانی ده روان.
شه وه شکه هه مو به زنی بیری دوکتور جه عفری نه دببی و له به نجه ره به کی
نیوه تاکه وه شنه به کی له شه وینی بی دریخی هه لمژی بی، له مالاوایی دوابین
کوچی دا به سته به کی پر له سوزی شاکرینی هه لبریه .

چرای یادی دوکتور جه عفر له قوژبنی هزاره ها دل دا داگرسا وه و جه خار
کدم بوون شه ده ستانه ی قسه ی دل بیئنه سر کاغزو که متریش بوون
شه و کاغزانه ی دهستی شیمه یان گرتوه . بهلام ... هه موو شه ده ستانه
روژیک دادی شالای بیری دوکتور جه عفر راشه کینن.

پیشنگ

بڑی یادی ھاوری دوکتور جہ عفری شہ فیعی

ھاوری دوکتور جہ عفری شہ فیعی گیانی بہخت کرد، ھموو
 شہو کہسانہ کہ بہ دریا بی سالانی رابوردوودلیان بو
 شۆژی کریکا ران وزہمہ تکیٹان وبۆ رزگاری لی داوہ،
 لہگہل سیمای شہم شینسانہ شازادہ بہ شاشان، رابہرک
 کہلہسنگہر بہسنگہری مہیدانہکانی شۆژ دا ھمیشہ
 شالہلگری ریزی پٹشہوہ بووہ وناوہ کہی وہبیرھینہرہوی
 ھنگا و بہ ھنگاوی بہرہ وپیش جوونی شۆژ شہ .
 دوکتور جہ عفری شالہلگری رزگاری شینسان بوو ،
 بوہ ھماتا شہو کا تہی نہ فرہت لہستم ھبی وعیشق بہ
 رزگار بوون زیندوو بی، ھماتا شہو کا تہی شینسانیک
 خۆزگی رزگاری ھبی ، دوکتور جہ عفری لہگہل ھست و
 ھیوای زیندووہ ، وہ ھماتا شہو کا تہی خہبا تکارک بو
 پچرانندی کوت ورنجیری کۆیلہ تی لہژی دا بی، دوکتور
 جہ عفری ، لہدما ریدادیت وده چی .

پیشہ نگ ۷

شەگەر شەوئۆز ئىگىز ئانە كە شەگەرە كە نى پېشە ۋە شە-
دە كەن قارە مان بىن ، بېگومان نى دوكتۇر جە غەرىبە كىچىك لى-
گەرە تىرىن قارە مانانى مەيدانى خەبە تى رۇگا رىخاۋا -
ئەي ھەموو بەش مەپتە تان بوو .

ها وڙي ڏوڪتورجه عفر لہميداني هونءَ و
ئءءءبيباتيش دا وهك هموو مءيدانكاني تري خهابتي
چينايه تي ،ههولئي دءءا بڙهان دان وبههيزڪردني رهوتي
سءربهخوي ڪريڪاري .هءربمبڙنهوه هءرلسءرهءاوه كه
كانووني هونءروئءءءبيباتي ڪريڪاري.گورءستان پيڪ
هات ،وهك رابهريڪي ري نيشانءءءرودلگءرمي بهخش ،لهم
رپيابهءءءءءستي گرتين .

به یونی گیان بهخت کردنی ثم را بهر خوشه و بسته
مان له هم مو ها و خبا تانی ولد کریگا ران وزه حممت -
کیشان سره خوشی ده کین و دلتیابین له و ی شمولیون
ملیون شینسانه بی به شه که تینوی رزگاری و به راهرین
خبا تکاری ریگی شاما نجه بهرزه گانی دوکتورچه عفرن .
ثیم له گدله هم مو کریگا رانی وشیارو کومونیسست و
له گدله هم مو شو و کسانه که هیوای رزگار بوون
به شهریه ت له ستم و چو سانه و یان له کومونیزم ثالاندوه،
پیمان تازه ده که ینوه که هر بؤ شو ثاما نجه بهرزانه
بژین و خبا تیکه کین که دوکتورچه عفرن ثالا ه لگر و
خبا تکاری کولنده ده ریان بوو، هیوای که شی دوکتور
چه عفر به سرکه و تن . له مریگا یه دا ، مه شخه لی دست و
دلمانه .

بڑی یادى به رزى ها وړې دوكتورجه عفه رى شه فيعى !

كانوونی هونه روئه ده سیاتی کریکاری - کوردستان

خهزه لوه ري ۱۳۶۶

به شیک له قسه کانی

هاوری دوکتور جه عفری شه فیعی

له دووهه مین کوپوونه وهی گشتی

کانوونی هونه روئه ده بییاتی کریکاری - کوردستان دا

ئه وهی لیږه دا ده یخویننه وه به شیکه له قسه کانی هاوری
دوکتور جه عفری شه فیعی له دووهه مین کوپوونه وهی کانوونی
هونه روئه ده بییاتی کریکاری - کوردستان دا که به هه ندیک
ده سکاری به وه هینرا وه ته سه رشیوهی نووسین . کوپوونه وه که
مانگی ره شه مهی سالی ۱۳۶۴ گیرا وه .

ئه م به یاننامه یه * به یاننامه یه که له چوارچیوهی به رژه وه ندی چینی کریکاردا
باسی هونه ده کا . چنده ره نگ و رووی هونه ری هه یه ، ئیستا باسی ئه وه ناکه م به لام
له چوارچیوهی دا باسی هونه ده کا و له وه تی کوردستان هه یه ، به تاریخی چه نـد
سه د سالی ، هه تا ئه م له حزه یه که لیږه دانیشووین ، ئه مه یه که مین به یاننامه ی
شورشگری هونه ری یه که بلاپووه ته وه . به لگه وه سناد مه وجودن ، ده توانن ته ماشای
تاریخ بکن . نه ک هه ر لیږه به لکوو له عرصه ی هونه دا له ئیڤان ، ئه وه به یاننامه یه
[حاسلی] ** زه وق و سه لیه وه هه وه سی که سیک نیه بۆ نووسین ، من به ئیدا مه ی
حه ره که تی مارکسیزمی شورشگری ده زانم له عرصه ی هونه دا . ئه گه ر بۆ نمونه له
عرصه ی میلی دا سیاسه تیکی دیاریکرا و روون ده که یه وه ، له هه عرصه یه کی دیکه دا
له روانگی مارکسیزمی شورشگریه وه چا و له هه دیارده یه که ده کین ، عینـا
ها تووین بو یه که م جار سه بانه به هونه ر ئه و کاره مان کردوه ، وه له م بابه ته وه
کاری کانوون فوق العاده جیکای ته قدیره . هه ره که س ده لـی وانیه تاریخی هونه ر
بیتـی یه که وه ره قم نیشان بدا که به م شیوه یه ، به م دیقته ، به م صداقت و خلوصه
له به رژه وه ندی چینی کریکار و به شه ریبه ت دیفاعی کردیی وله هونه ری شورشگریـو
پیشکه وتوو پشتیوانی کردیی .

پیشه نگ

به لایم خالیکی دیکه هه یه . شه ویش شه وه یه که شه م به یان نامه یه له باریکه وه ریگره **من بو شه وه ی مه به سته که ی خوم له م با به ته وه بگه یه نم نمونه یه یک باس ده که م هه تا به باشی شه وه به یان بگه م . مه سه له ی شه نداهه تی [له حیزب دا] . شیمه ئوسوولیکمان بو شه نداهم وه رگرتن هه یه . به رنامه ی قه بول بی و... به رنامه ی حیزبی کومونیستی شیران بیننه به رچا وی خوتان . به رنامه یه کی هه مه لایه نه یه . له کوردستان نیش تو خه ریکی فه عالییه ت ده که ی . زوریه ی کریکارانی کوردستان نه خوینده وارو که م سه وادن . توش شه و شیعاره ت بوخوت دانا وه که ده بی حیزب ، حیزبیکی کریکاری بی . شه وه چون حهل ده که ی ؟ کریکاریکی نه خوینده وار یان که م - سه واد ، شه ویش له کوردستان ، چون له مه سه له ی رویزیونیزمی شووره وی، تروتسکیزم ، له دانه دانه ی خاله گانی به رنامه ، به تاییه ت له به شی حداکثری به رنامه حالسی ده بی ؟ حالی بژون له وه سه تحیکی دیاریکراو له فره هگی ده وی . به لایم واقعا ئوسوولی شه نداهم وه رگرتن شه وه یه . شه گه ر تو شه بوخوت دابینی که به وردی ، به ند به به ندی به رنامه - عینا به وشیه یه که نووسرا وه - کریکاره که هه مووی وه رگری، ده بی چا وه ریی داها تووبی که فره هنگ وزانستی به شه رییه ت گلیک بچیه ته سه ری و هه موو که س له وه بگا . یانی تا شه وگا ته شه و حیزبه ی تو به وشیه یه که ده ته وه ی کومه لانی به رینی کریکاری نه کردوه ته شه نداهم . به لایم شیمه بو ههل و مهرجی دیاریکراو ، سیاسه تی دیاریکراو دادنه بین . بو شه نداهم وه رگرتنیش واهان کردوه . زه حمه تکیشیک، کریکاریک له جامعه ی سه رما یه داری حالی ده بی ، له چه وسانه وه حالی ده بی ، ده کری زور به ئاسانی تی گه یشتیکی چینایه تی و روشنی پی بده ی له مه سه له ی دیکتا توری پرولیتاریا ، له سوسیالیزم ، وه له رویزیونیزمیش - ده کری چه ندنموونه ی بو باس بکه ی که که ساتیکی دیکه به نا وی چینی کریکاره وه کارده کن وئا و ده کن و ئا و ده کن - له شورشی سوسیالیستی و... حالی ده بی و شه وه ده کری بیکه یته شه نداهم . شیمه شه وه مان له گهل کریکاران و زه حمه تکیشان کردوه . کریکاریک که حازره بو رووخاندنی نیزامی سه رما یه داری خه بات بگا ، کریکاریک که بروای به وه هه یه چینی کریکار ده توانی خوی رزگار بگا و ده بی ده وله تی سه رما یه داری تیک بشکینی ، شه گه ر نه یزانی ستالین له ۱۹۲۴ ده یگوت چی، شه مه نابی بکریته کوسپ له سه ر ریگای

* - به یان نامه ی کانوونی هونه رو شه ده بیاتی کریکاری - کوردستان .
 ** - لیره و له هه موو شوینیکی تری شه م نووسرا وه یه دا ، نووسرا وی ناو [هی
 شیمه یه . پیشه نگ

*** - نیشاره یه به قسه و باسی چه ند که س له به شدارانی کوبونه وه که که ده یانگوت : " شه گه ر نووسه رو هونه رمه ندیک بیهه وی به ره هه که ی ده قاوده ق له هه موو لایه نیکه وه له گهل شه و ته عریفه بگونجی که له به یان نامه که دا بو هونه ری کریکاری کرا وه ، ده بی چا وه روانی داها تووبی هه تا په روه رده ده بی و شه مه ش به مانای ئیستا هه یج نه کردنه . به م مه عناه ی شه م به یان نامه یه ریگاله فه عالییه تی هونه ری و شه ده بی ده گری " . پیشه نگ

هاتنی یو نا وحیزب . روژ به روژ وشیاتر ده بیته وه و له زورشتی تریش ده گــا .
ته نانت - بو نا گاد اریتان - دواى ۱۹۰۵ که ارا یی و دووللی ریزه گانی حیزبى
سوسیال دیموکراتی رووسیای شیواندیوو، وه زوریان گیرابوون ، یک شتیان دانا یو
ته ندامه تی : شه ویش وتیان له وه هل و مه رجه سه خته دا ، له وه هل و مه رجه حه یاتی ته دا ،
هه رکه سن حازربى له گل حیزبى سوسیال دیموکرات هاوکاری بگا وکاریا . شه وه
ته ندامى حیزبه . له هه ل و مه رچیکى دیکه ش دا زور که سیان ده رکرد . یانی چینی کریکار
چینیکی سیاسى یه . حیزبه که شی ، حیزبیکى سیاسى یه ، له هه ل و مه رچى دیا ریکرا ودا
سیاسه تی دیا ریکرا ودا ده نی . له م باب ته وه شه م به یان نامه یه ، ریبباز ه که ی، روح و
نا وه رو که کى ، به ماکانى به ته واوی دروسته و قابیلی دیفاعه به لام به ته نیــا
نا کافی یه . ده بی به پیبی شه وه سیاسیکى دیا ریکرا و هه بی که به پیبی شه و سیاسه ته
کاری هونه ری بو شه و که سانه که عیناً له روانگى به رژه وه ندی چینی کریکار وه چا و له
هه موو مه سه له یک ده کن و شیعتیرایان به نیزامى سیاسى - کومه لایه تی مه وجود
هه یه نا سان بو بیته وه .

جامعه ، جامعه یه کى زیندوووه . چا وه ریبی شه وه نیه بزانی کى جه ماعه تیکــى
هونه رمه ند په روه رده دهن و ده به نه هونه رمه ندانیکى فوق العاده اصیل وره سه نی
کومونستی که هیچ گهر دو خه وشیکیان لی نه نیشتوه . چا وه ریبی شه وه نیه . خوتــان
باستان کرد که بورژوازی به رده وام ، هه موو له حزه یک شه و بومبارانه ده کا . له زور
باب ته وه هونه رم وک سیاست دیته به رچا و . یو نمونه ، جمهوری ئیسلامى
هاتوو هیرشى کردبووه سه رگوردستان . له ۲۸م مورتا ددا کوردستان له ژیر ئاور و
خوین دایه . بومباران ده کرى . که م نه بوون که س یان ریکخرا وه ی وا که [ده یانگوت] :
"با بزانی لیکدا نه وه و ته حلیلمان له جمهوری ئیسلامى چیه ؟" [جمهورى ئیسلامى]
خه لک قه تللى عام ده کا ، فانتومه که به سه ر سه رته وه یه . بو شه وه ده لیى چى ؟
موقا وه مه ت ده که ی یان نایکى ؟! شورشگیر هه ی یان نی ؟ وه لامى شه وه بده وه !
لیره ده بی ده س به جى هه لویستی سیاسى بگری . ده س به جى به بی رامان و
وه ستان ! هه لویست گرتن له و له حزه یه دا شه همییه تی هه یه . کومه ل ، چینی
کریکارو زه حمه تکیش ، خه لکی زورلیکرا و پیویستی یان به هونه ر هه یه . شه و
پیویستی یه ش هه میشه یی یه . توپزی نه که یه وه ، چینه گانی تر پری ده که نه وه .
له سه رتو مه عته ل نابن . قسه ی من شه وه یه : به هه ر ده ره جه یک که ئیستــا
توانایى مان هه یه ، شه و کاره بکه یین و رانه وه ستین . شتیک که هانده ری خه لک بی ،
هه لخرینه ری خه لک بی ، هونه ریک که چا و و گوپی کریکاران وزه حمه تکیشــان
بکا ته وه ، وه مه سه له گانی شه م سه رده مه و دنیا ی شه مرویان پی بنا سینى ، شه گــه ر
[به ره میکی] لاوا زیش بی زورم پی له وه باشتره که هیچ بلاو نه که یینه وه . چونکــوو
شه گه ر نه یکنن جه بهه مان به ته واوی چول کردوه . شه و شورشگیریه تی نیه ، ته نیــا
زا هیر و روا له تیکى شورشگیریه تی پیبوه یه . به راستی شه گه ر به چا وه روانی و شه که ل
که رایى بوا یه ئیمه ده مانتوانى شه ری کوردستان به ریوه به رین ؟ مه گه ر چه نــد

پیشه نگ ۷

چه کدار هه بوو؟ هه موو که س دهی دیت . به لام دهستان پیکردو چووینه پیش . که وایه پیشنیاری عه مه لای و موشه خسم شه وه یه : به پپی به یان نامه که نه و عیگ سیاست هه بی . سیاستیک که کاری هونه ری ساده تر کرد بیته وه .

وه لامیکشم هه یه بو مه سه له ی " کریکاری یان دیموکراتیک " . اولاً : دامه رزاندنی کانوونی هونه رو شه ده بیاتی کریکاری ، کاریکی زور صحیح و ثوسوولی یه . بوچی چینی کریکار حه قی نیه کانوونی هونه ری خوی دامه زربینی ؟ ده مه وی وه لامی شه وه وه رگرمه وه ! بوچی شه چه که له ده ست چینی کریکار داده خن ؟ [چینی کریکار] باسی مافه دیموکراتیکه کان و ئامال و ئاره زووی تویره کانی ترناکا ؟ شه ده یکا . کامه ناسیونالیسته که به قه در چینی کریکار لایه نگری لاجوونی سته می میلی یه ؟ نیشانم بدن . کامه ژنه که به قه در کومونیسته کان ره نج ده با له نا به ر به ری ژن و پیاو ؟ کامه ژیر ده سته ی مه زه بی یه که به قه در کومونیسته کان لایه نگری لاجوونی سته می مه زه بی یه ؟ چینی کریکار حه قی ته بیعی خویه تی و مه یدانیکی خه با ته کردووه ته وه . دووه م : ئایا ریکخراویکی دیموکراتیک بو هونه زه بی یان نه بی ؟ منیش ده لیم ده توانی هه بی . من ده لیم زیندوو چا و له مه سه له که بکه ین . چا و - بکه ینه وه دنیای واقعی ببینین . شه کانوونه پیک ها توه . شه گه ره له هه دل و مه رجیکی دیکه دا چه ماعه تیکی تر په یدا بوون ریکخراویکی هونه ری یان پیک هینا ره نگه له روانگی چینی کریکاریشه وه بو مه سه له کان نه چن به لام شیعتیازیان به نیزامی سیاسی - کومه لایه تی مه وجود هه بی - که له م با به ته وه جیهه تسی ها و به شمان هه یه - شه و ریکخراوه گوڤاریک بلاو بکا ته وه ، شیعه ش له و گوڤاره دا ده نووسین . شه بو ناکری ؟ حکوومه تی دووچینی کریکاران و جووتیاران له رووسیا ده سه لاتی سیاسی به ده سته وه گرت . بو شه و شیماکانی هه بوو ؟ بوچی شیماکانی نیه شه گه ره ریکخراویکی ئاوا پیک ها ت شیعه له گوڤاره که ی دا بنووسین وله وی کیشه ی خومان و قسه ی خومان بکه یین ؟

شه گه ره شه و ریکخراوه دیموکراتیکه ش روژیک پیک بی ، له ویش به بروای من ده بی فراکسیون گومونیسته کان جیا بی . هونه رمه ندانی کومونیست ده بی له پیشدا خوریک خن . شه گه ره سانی ترهن و ریکخراوی تره یه و قه راره کاری ها و به ش بکه یین ، پپیوسته به فراکسیون خومان وه بچین . من هه لیه ک له و بوچوونه دا ده بینم که کاتیک قسه دیته سه ر هونه ر ، له به رته وه ی هونه ر تایبه ته ندی خوی هه یه ، شه و بوچوونه هونه ره له هه موو مه سه له کومه لایه تی یه کانی

۱ - شیشاره یه به بوچوونیک که ده یگوت : " شه . کانوونه ، نه ک هه ر چوارچیوه یه کی ته سه که بو هونه ر چونکوو ته نیا به شیک له نووسه ران و هونه رمه ندان [مه به ست نووسه ران و هونه رمه ندانی سه ره به چینی کریکاره] ده گریته خوی ، به لکوه غیره دیموکراتیکه چونکوو مه جال و مه یدانی هه لسوورانی بو هونه رمه ندان و نووسه رانی تر نه کردوه ته وه و به بی به شداري شه وان پیک ها توه " !!

دیکه چیا ده کاته وه . نا ! هونه ر دیارده یه کی کومه لایه تی یه وه ک هه موو مه سه له
کومه لایه تی یه کانی تر . ده کړی له پارلمان دا فراکسیون کومونیسیت هه بی به لام
لیره ناکړی ؟ له دنیای واقعی دا ده کړی چینی کریکار حیزبی سیاسی سه ره خوی
هه بی به لام ناکړی کانونی هونه ری سه ره خوی هه بی ؟

به داخوه که متر له سه ر شه وه قسه ده کړی که چی بکه یی بو شه وی شه هونه ره
پرولیتیری یه بچیته نیو کومه لانی به رینی زه حمه تکیش . نا یا شیبه نا توانین له
ژیا نی عینی کریکاران و زه حمه تکیشان ، له نا به را به ری ژن و پیاو له شه ری
کوردستان ، له هه موو روودا وه زیندووه کومه لایه تی یه کان ، چیروک ونما پشنا مه ی
کورت بنووسین و له سه ر نه وار تو ماری بکه یی هه تا مال به مالی کریکاران ، له
کووره خانه کان ، له کووچه و کولان و له گره که کان ده ستا وده ست بگه ری ؟ به لام
به شیوه ی گیاره و زیندوو نه ک تیشوریک . شه و واقعی به تانه بخینه بدرچا و له
روانگی خوما نه وه بو شه وی یارمه تی به نا مده بیونی چینی کریکار و دوستانه یی
شه و چینه بدا . شیبه له هه موو مه یدانیک دا خه ریکی نا مده کردنی چینی کریکارین و
به هه موو شینسانیک زورلیکرا و ده لیین شه گه خوشبه ختیت ده وی ، جیگا که شیریه ،
به هه ر شینسانیک که دا وای شینسانیه ت ده کا ده لیین جیگا که شیریه . هه رکه س
بو روزگاری به شریه ت کاریک ده کا ، جیگا که شیریه . جیگا ی دیکه نیه . نه مانه
ده بی بخه ییته قالبی هونه ری یه وه . هونه ری شیبه ده بی هونه ریکی کومه لایه تی بی .
سیکت نه بی . شه م کاره ی شپستامان کافی نیه . "پیشه نگ" کافی نیه . شه وه ته نیا
ژماره یه کی که م ، خوینده وار و شه هلی هونه ر ده گریته وه . شیبه پیویستمان به هونه ریکی
جه ما وهری یه . شه گه قه راره شیدو لوژی و سیاسه ته کانه مان جه ما وهری بیته وه ،
هونه ره که شمان ده بی هونه ریکی کومه لایه تی وجه ما وهری بی . به ره میکی هونه ری
که له سه ر نه وار تو مار کرابی و گو شه یه ک له ژیا نی نا و کومه ل له روانگه ی
کومونیسیتکه وه شی بکاته وه ، که ده یان هه زار ژن و پیا و گو بی ده ده نی ولیی فی رده بن ،
- وه جاری وایه له ده یان و تار کاریکه رتره - زور به که لک تره له هه رمه تله بیکی
خالصی هونه ری ته نانه ت له روانگی مارکسیستی شه وه بی به لام بوژماره یه کی
که م نووسرابی و بو جه ما وهری به رینی خه لک نه بی . به کورنی پیویستمان به
هونه ریک هه یه که بچیته نا و کومه ل . هونه ریکی کومه لایه تی ، زیندوو ، شور شگیر ،
بی وچان و وه ستان . شه مه هونه ریکه که نا توانین ته نیا له نیو کتیب دا بو
بگه ریین ده بی له ژیا نی عینی زه حمه تکیشانه وه بوی بیچین و شینجا بزانیان له
زه مینه ی تیشوری هونه ردا هه ر تیشوریه نیک چی وتوه .

پيشهنگ ۷

دواى بلاو بوونه وهى دووهه مين ژماره ي پيشهنگ ، هاورى دوكتور
جه عفهرى شه فيعى له نامه يه كى ۶ لاپهره يى دا نه زهرو ره خنـــــه و
پيشنپاره كانى خوى له سر يه كه به يه كه ي ته واوى به ره مه كانى شه و
ژماره يه ، بو ناردين . شهوى له نامه كى هاورى دوكتور جه عفهردا له
هه موو شتيك به رچاوتره و زياتر ته نكيدى له سر كراوه شه وه يه كه كانوون
رووبكا ته خولقاندن و بلاو كردنه وهى هونه رى جه ما وه رى . هونه رپوهاندا ن و
بو وه لامدا نه وه به پيويسى يه مه عنه وى يه كانى جه ما وه رى زه حمه تكيش .
شه وه به شيكه له نامه كى هاورى دوكتور جه عفهر :

نامه يك بو پيشهنگ

هاورئ يانى خو شه ويستى پيشهنگ ، كاك نامر حسامى

سلاوئيكى خو ما ليا نه تان پيشكه ش . ما ندوونه بن وده ستان خوش بئ بو
پيشهنگى ۲ . رهنگ هه ۲۴ ساعات بئ كه به ده ستم گه پشته . تيكوشاوم
به شى هه ره زورى بخوئمه وه . پيم باش بوو نه زه رى خو متان به ناگا دارى
بگه يه نم . تا چه قبول افتد و چه در نظر آيد .

به نيسه بت پيشهنگى ژماره ۱ ، شه ژماره ي زور با شتره . چند هه نكاو
له پيشه وه يه . زياتر رهنگ و بو و تامى نه شرييه يه كى هونه رى وشه ده بى
به خوئيه وه گرته ، ساده تر و ره وان تره ، متنوع تره ، ناوه روكه كه شــــى
ده وله مهنده . به راستى جئگاي پير ژوبا يى يه .

ملاحظاتى انتقادى من له سر پيشهنگى ۲ بهم جوړه يه (به ته رتبيى
خودى نه شرييه كه) .

به شى راگه يان دنى دووهه مين كو بوونه وهى ... :

من پيم وايه شه و با سانه ي كه له كو بوونه وه كان دا كران ده وله مه ندرته
هه مه لايه نه تره ، وه مشخص تر لهم جه معبه ندى يه نه كه له پيشهنگ دا
ها تووه . من ته نيا له يه ك دانستن دا هه بووم به لام هه ره وه يه كه ش
به ته نيا يى خوئى ده وله مه نند بوو .

پېښه ننگ ۷

الف : نو و مه سه له يه که له مه به ولاوه زړ تر له سره نواندن و نيشان داني
 وه زعييه تي خه لکي زه حمه تکيش له مه يداني هونه ردا نيشان داني ټاسوي
 ژيا نيکي ټينساني و... ته تکيد بکړي ؛ له م باره وه ته وليد مان زور بې ،
 کانون به شيوه ي جوړا وچور ته نانه ت نه وار ، آثاري هونري چه ما وري و
 زه حمه تکيشي له نا و کومه لاني به ريني خه لک دا بلاوکا ته وه ، هونري
 ټيجتيماعي ته وليد بکا و له به عادي ټيجتيماعي دا بلاوي بکا ته وه
 به نه زه ري من گرینگرين خالک بکو که ده بوايه له راگه پانده کده دا
 هاتبايه و ره مزي موفقيت ي کانون به وه ده زانم که نه وکارانه بکات .

....

(۱۲)

☆☆☆

له ناخریش دا ده ستي ماندووتان ده گوشم هيو دارم به ره وپيش و
 به ره وپيش تر بزون و له دا هاتويه کي نه زور دووردا ، شاهيدي هونري
 شور شگيرانه ي چه ما وري شيوه بين .

يه کتيک له خوينه راني پېښه ننگ

چه عفره ي شه فعي

۶۴ / ۲ / ۲

نه زانم را ره تي ماندووتان ده گوشم هيو دارم
 به ره وپيش تر بزون و له دا هاتويه کي نه زور دووردا ، شاهيدي
 شور شگيرانه ي چه ما وري شيوه بين .

له کتيک له خوينه راني پېښه ننگ

چه عفره ي شه فعي

۶۴ / ۲ / ۲

شەمە نامە يەككى ھاۋرى دوكتور جەغفەرگەۋەك پېشەمەرگە يەككى
كۆمەلە لەم نامە يەككى دايكانى كرىكاران وزەحمەتگىشان و
دايكانى شورىگىران دەدوينى . شەم نامە يەككى دوايىيىن
بەرنامە يەككى "يادى ھاۋرى يانى شەھىد" لەسالى ۶۱ دا
(چەندروژ پېشەنە وروژى ۱۳۶۲) لە دەنگى شورىشى
شیرانە ۋە پلاۋ كراۋەتە ۋە . نامەكە بەناسناۋى عەزىز
شېمزاكراۋەكە ناسناۋىكى ئاشنايە .

دايكە خۆشەويستەكانم !
دايكانى كرىكاران وزەحمەتگىشان !
دايكانى ھەموو شورىگىران !

لە ھەركۆچ ھەن ، گەش تىرىن وشورىگىزانە تىرىن سلاۋتان پېشەكەش ! ۋەك كۆزى
خۇنتان ، شەم نامە يەككى بۆ دەنووسم ، ھىوادارم ئىۋەش ۋەك دايكى دلسۆزلىيىم .
ۋەرگىن .

دەزانم زۆرتان جەرگ سووتاون ! زۆرتان داخ لەدلن ! زۆرتان غەمبارن ! غەمپىك
بەقورسايى شاخەكانى ئارىز ، ئارپەبا ، شاھۆنلەشكىنە لەدلتن نىشتوۋە . كىيەھ لى
ئىۋە يەككى كۆرتان يا ئازىرتان شەھىد نەبوۋىيى ، ياخۇ لەزىندان لەزىر شەكەنجە و
شەللاق وداغ دانەبى ؟ دەزانم لەمالى يەكە يەكە تان داچىگاي شە و ئازىزانە ديارن .
دەزانم لەسەر سفەرى ناركە كۆدەبنە ۋە ، چىگاي خالى شە و ئازىزانە ديارە ، لەناخى -
دلە ۋە ھەناسە دەكېش و غەم و نان پېكە ۋە دەخۇن .

پيشه‌نگ ۷

ناخر کټپه روژه که مه ترسي گيران و زيندانی کران و شه هيدبونی شم کوژو شه و کچتان که بژان ما ونه ته وه ، خورپه نه خاته دلته نه وه ؟ کټپه شه و روژه که ته قسه ده رگای مال که تان وه خوژان نه خاکه : "نه ها پاسدار و جاش ها تنه مال وه ، روژه ورپا بن !!" ناخر روژه خوشه ويسته ! به خوښی جگه رپه روه رده بووه ! ۹ مانگ ۹ روژه ی له سهر چټيزا وه ! شيره ی گيانی پټ درا وه ! گزه گزه و داره داره ی پټکرا وه ! سهدان جار به قوربان وسه ده قه ی بوون وله کوژستان دا گه وره بوون . به فقيري وه ژاري و نه داري ومه ينه ت گه وره تان کردوون ، شه و شه ونخوونی تان پټوه کټشان ، شاربهار ودي بدی ، شم دوکتور و شه دوکتور ، شم شټخ و شه پير و شه مه رقه دانته تان پټکردوون ، زور جار ده رپا يه کتان فرميسک بو ه لرتوون . چی بلټيم ؟ بوئم ده توانم کوپره ويري و ره نج ومه ينه تی ټپوه باس بکه م ؟ حاشا ! زمانم کورته وقه له مم شکا وه ! روژه رفتنی ټپوه کی يه ؟ کی يه جهرگتان ده سووتنی ، روژه تان لی ده رفتنی ، روژه تان ده کوژی ، روژه تان داغ ده کا و له شی روژه تان له ژووری شکه نه دا کون کون ده کا ؟ دوينی رژيمي شا ، شه مرؤ جمهوري ئيسلامی، دوينی "ساواک" ، "شه مرؤ" ساوا ما " . دوينی "نصيري" ، "شه مرؤ" لاجوردی . روژه رفتنی تان فهرقی نه کردوه ! تاجی دانا وه و ميژه رو مه ندیلی کردوه ته سهر .

ژماره يه ک پيا و کوژو پوول په رست ، ژماره يه ک مله ورو جه لالاد ، سهرپان به سهری يه که وه ناوه و ته وای سهر و ته و سامانی شم ولته يان به ده سته وه گرتوه و ده سهره نچی زورترين خه لک - يانی روژه کانی ټپوه - به تالان ده بن . ههر که س به مانه بلټی "پشتی چاوت بروپه" ، جيگای وه تاغی شکه نه ومه يدانی تيره . بو شه و ی به که يغی خو ی تالان بکات ، تاريخه سه لای پټک هيئا وه . ههر که س زمانی بگه ژي زمانی ده برټی . به راستی :

"ده کوژن ، ده بژن ، ده دهن له گهر دن

ميشک ده رخوارد ده دهن به ماری نه وسن "

جمهوري ئيسلامی شم ماره نه وسنه يه . ته وای شه و دايکانه ی که ده يان شه و ی روژه ليهان لی نه رفی ، نازيزيان لی نه کوژري و فرميسکی روژه کوژرا وي ه ل نه بژن ، ده بی بو پا ن کردنه و ی سهری شم ماره ، يانی جمهوري ئيسلامی ، قول ه لمان . به لاه ده بی و شپارين ! ماريکی دیکه نه يټت وميشک دا واکا و روژه برټنی ! نه زانن ده بی چ بکه ين ؟

ده بی هه مووان ، دايکان ويا وکان ، کوژان وکچان ، هه موو زه حمه کټشان ، هه موو جه رگ سووتان ، هه مووان ده سه لات به ده سته وه بگري . خو مان ده ولته بين . هه موو چه کدارين . با دايکی هه موو شوژ شگيزان ، دايکی هه موو زه حمه کټشان و کريکاران ، سهدان هه زار دايک ، له نيو يه غدا نه که يان* دا چه کيان هه بی ، تاهه ر

* يه غدان = يه غان . شه و سندو و قه ی له مالان جل و به رگ وشت ومه کی تيدا هه ل ده گرن .

ملھوړېک ھا ته بهر دەرگا و کوتی رولته ده گرم ، سنگی به گولله دا بیژنی و میشکی
بپژینئ .

دایکه خوشه ویسته کانه !

شیمه بو شمه نیزامه تنی ده کوشین و بو نیزامیک که نازاد بږین وخوش به خست
ببین ، شکه نجه وزیندان و دارو شیعدام نه میننی و نازادی وسه ربه ستنی چنگای بگریته وه .
هه لیه ت به وهش هه داناده بین ، تنی ده کوشین چه وسانه وهی رولته کانیشتان کوتاییی
پتی بیت . تنی ده کوشین به شهربیه ت نه جات بده بین . به لئی ! شیمه بو نازادی و
سوسیالیزم قولمان هه لملیوه .

دایکه خوشه ویسته کانه !

شیوهش قول هه لملان !

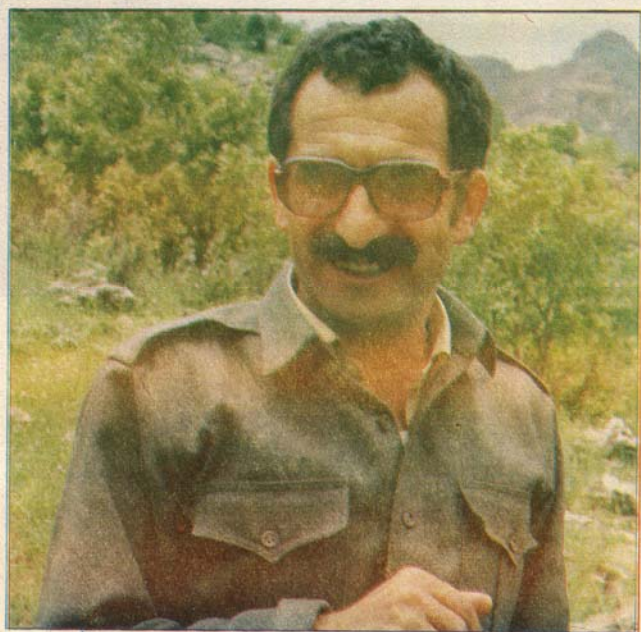
له بهر تان مرم !

پنیشمه رگی کومه له - عه زیز

۲۰ ره شه مه ی ۱۳۶۱

تو چرا بووی
بو شه وه زه نگی شه وانه ی
له شه ویانا چرا نی یه .
کینگه یه کی پر ده غل بووی
بو شه وانه ی
ته نیا بو ژمه خوراکتی
نانیان نی یه .

.....

مهراسمی ریزگرتن له ۱۱ ی خه‌رمانانی ۱۳۶۴
سا لروژی پیک هاتنی حیزبی کومونیستی ئیران

پیشه نگ

*

کوا وه ختی بوو

جوامیر

ته مجاریان کۆمای خه میکی به سوئی پۆرگ کردوی ته پاپزه دره ننگ
وه خته ، به ژنی سی سالی شیعرمی له ژیردا چه مایه وه . ته و تهوژی نازاره ی له
گهرووی شاخانه وه هات و به لووزه و رزایه ژووری ته نیایی مه وه ، له
چاوترووکانیک دا ، به ره و گێژه نی نوqm بوون لوولی دام و وهک به ردی بن ،
متی کردم . کوپره هه وال ، مۆته که ئاسا هه ناسه ی له به رکیش و سهروای ره وانم
بزی . شه قوای به ئاههنگی وشه و له نهجی دیتری ، وهک بالی چۆله که ی له
که ژه سیسه دا که سیره بوو ، وهک ده ست وپلی سه رما بردوی مندالتیکی بی واز ، له
جووله و گو خست . ده می جریوه و جووکه ی هیلانه که ی به ستم به دیوار ی
به رامبه رمه وه سه رنجم وهک بزماریکی دا کو تراوی لی هات ! ته م مامه خه مبه ی
قه له مامه ، هه ر به پیوه له ته ستیرکی فرمیسه کانی خوی دا ته وق بوو . ته شه وق بوونی
مانگه شه و گو میکی مه کسی با وه شی خه زان به پینه پیش چاوی خۆت ... ئاوا ! ته
قولنگیکی پیکرا و له نگه ری تیک چووی باله شکا وه کانی به پینه پیش چاوی خۆت ...
ئاوا !

* له ده ستنوو سه که ی جوامیردا که به ده ست ئیمه گه یشتوه ، نووسرا وه که
سه ردیتری بۆ دیاری نه کرا وه . ته م سه ردیتره ئیمه دامان نا وه .

نەم وېترا شىعر بىكەمە بەر چىاي "ئاسنگەران" نى ئەم كۆستە! ئەمزانى بەبەرى
ئەم تەنگن و لە قۆل تى ھەلگىشانى باسرىشكى ئەم و بەرگىلەي كەلەپۆي خۆرنشنىسى
ئەم دا ، چۆخەي رەشم شىتال شىتال ئەبى و دوايىش رەزى ژوور ھۆبەكانى ئەم
دىوى "چۆخماخ" و كىژۆلە رەنگ پەزىوہكان و دايكان - ي سىك ۋەك نانى سوتاوئى
"بۆكان" لەم لى ھەل ئەقورتىنن و ئەلئىن :

- كوا ئەم چاوى شىعرە ، بەقەد ئەم خويئە گەش بوو؟!
- كوا ئەم سۆزى دىزانە ھىندەي ئەم كسپەيە بەچزە و دووگەل و بو كرووز بوو؟!
- كەي بەژنى رەشپۆشى كورتە بالاي ئەم قەلەمە ئەگاتە ئەم كاجى زامە؟!
- چۆن ئەم خەرمانە ئەرخەوانى يەي ئىمە بەكىلەي شىعرى تۆ ئەپتورى؟!
دەلالۆ ... لالۆ ... لالۆ ...

ھەستە ۋە! تۆ زىيانى و سوارى ئەسپە شى كەت بە ۋە!
ھەستە ۋە! بەبەن سامۆتى زىنە ۋە ،
تەنگە كەت ، قەلەمە كەت ،

گوارەي سوورى گويچكى مېژوون ،
ھېشتا ھەر ئەلەرىنە ۋە!

دە ... ھەستە ۋە!

دەلالۆ لالۆ ... لالۆ ھەستە ۋە!

ھەمووھا تووين بەسەر سەرى ئەم ھەوارە نوئى يەتە ۋە
ۋەك شۆزا يەي برژانگ ھەلۆەرىيوى پايز
گلمتىكى ئال ھەلگەزا ۋى سەر مەزارە كەت ماچ ئەكەين .

دەلالۆ لالۆ ... ھەستە ۋە!

بەفر بىستى . ھالە دوور را ، لە شا ھۆۋە

بە رە و ژىلوان

كلو كلو واكەوتنەزى!

گولان بىستيان . ھالە دوور را ، لە ھەولېرو سابلەخە ۋە ،

لە قامىشلى و بوئانە ۋە

بەرە و گولدانى دلە كەت

چەپك چەپك واكەوتنەزى!

دەلالۆ ... لالۆ ... ھەستە ۋە!

☆☆☆

ئەم و مژ بوو . ئەم دەست ئەم دەستى نەئەدى . تارىك تارىك ، ۋەك—وو
گلتەدى نابىنا . لەگۆي كىتودا ، ترس و بىم ئەزنگا يە ۋە ، ژەنگ ۋژارى دواي ھەرەس
..... بوو،

تالہ و دہمہ دا ، لہ نا و قوڑگی نہ ہونگی سا واکہ وہ ، بہ سہ ردمی گویانی تیری سنووریکی
میردہ زمہ دا ، بہ نا و ہہ زاران داوی باریکی جال جالوکہ سی
ترس و مہ ترسی دا ، رووہ و قہ نیل ، بہ ہرہ ولای
تو و ہلؤ سوورانہی لہ نا و دہ ژال و گہ وہی شختہ و ، لہ کونہ گورگ و کلوری پیرہ داردا
ہہ ناسہ یان شہ دا ، لہ وشہ و گارہ چا و نہ بینا نہ دا ، مرو فیکی گہ نہ رہ نگی ، لہ پیای
داستان چووی پیشین ، چا و پشکو ، مل کہ ل ، تہ ویل پز شنگدار ، لیو بہ گولی بہ زہ
پشکو و توو ، بون و بہ رامہی خاک لہ لہشی روو تہ لہ ہا توو ، ملہ و ہہ و رازی بہ پلہ و
کووڑی لہ ہہ نگا ویدا شہ پیچا یہ وہ و بہ کولہ پشتی نوردوہ نانی مالانی سنہ و سا بلآخ و
سہ قزہ وہ ، بہ ہہ گہی تویشہ بہ رہی نازیزانہ وہ ، سہ رشہ کہوت و سہ رشہ کہوت و
سہ رشہ کہوت ، تالہ سہر پہیڑی دانہ بہ ردمہ رہ وہ زہ کانی قہ ندیل شہ گہیشتہ لای ہلؤ
برسیہ کان . پریا سکے چل جوو تہ چا و تہ برزای شہ کردہ وہ و بوی ہل شہ رشتن .
تہ بو بہ جہ نئی ہہ زاران و تہ نگی بی فیشہ کد انما لہ سہ ریک قاچ شہ کہوت تہ
ہل پیرین .

تو و سہ ردمہ ، پورہ ہہ نگی شارہ کان ، بہ چرہی شہ و دیو دیوار ، دوکت — سور
جہ عفریان نا و نابو "دوکتور عزیز" . لہ ونہ ہا تہ سالنہ وہ ، ٹیمہ بارانی شہ و مان
ناسی . ٹیمہ زہوی یہ کی پیست قلیشا و شہ و سالوی بہ ہا رہی ٹیمہ بوو . بوڑپوش و
پہ لاشی کڑکراوی سہر سہ ہولبہ ندان و دہ ست و پلی گونہ کردو مان ، شہ و بہ ردمہ
شہ ستی ی ناگر کہ رہ وہی بہ ردم شہ شکہ وتی تہ مہن بوو . ٹیمہ زامی قولی خویسن
لہ بہر رویش توو ، شہ ویش ہہ توانی برینی ٹیمہ بوو . لہ و سہ ردمہ وہ و ہک دووٹاوان
گیانمان تیکہ ل بہ یہ کتر بوو . لہ و رزگارانہ وہ ، بووین بہ ہر وہی کی پیہہ ست ، بہ دوو
جہ مسہری یہ کہ پردو سیامہ ندیکی عاشقی خہ جی شورش .

دہ لالؤ ... لالؤ ... لالؤ

ہہ ستہ وہ سواری شہ سپہ شہ کہت بہ وہ !

دہ ہہ ستہ وہ ! شہ ستیران جلہ وت شہ گرن ،

تارہ قہی زہ نگول زہ نگولی

لامل و نیو چاوت شہ سرن .

دہ لالؤ ... لالؤ ... لالؤ ہہ ستہ وہ !

** — شہ گہر چی پیشہ نگ شہ وہ بہ مافی خوی نازانی کہ لہ کاتسی
چاپ کردن دا ہیچ وشہ یہ کہ لہ ہیچ نووسراوہ یہ کہ دہ راوی ، بہ لآم
لہ بہر شہ وہی لہ ہل و مہر جہ دا نہ مان دہ توانی شہ بہ شہی نووسراوہ کہ
چاپ بکین ، لہ نیوان دوور یگا دا (دہ راویشتنی شہ بہ شہ ، یان
چاپوشی کردن لہ چاپی ہہ موو نووسراوہ کہ) چاپ نہ کردنی شہ م
بہ شہ مان ہہ لہ زارد . دیارہ خوینہری "پیشہ نگ" و "جوامیہ" ی
شاعیریش بہ ہونہی شہ نا چاری و دہ سکورتی یہ وہ "پیشہ نگ" سہ رزہ نشت
نا کہن .

هېشتا زوو بوو ... زووبوو ... زوو
 واده ی شم کچه کوا هه بوو؟
 ده لالو ... لالو ... هه سته وه
 سواری شه سپه شی که ت به وه!

☆☆☆

ته وگاته ی شیریشم وه که خوم به ن کاله و پیتاوی به ست وشاخسی
 هه لۆکانی کرده رووگه ، له وئ ، له به که م سه فهری په لگه ره نگی نه ی شیردا ، به ژیه
 ریزنه به کی گۆپاله باراندا ، به خوم وه گبه ی به شیرناوسی به شان ته که ته که
 که ره وه ، روومان کرده هو به ی ده واره شیراره له نایلون گیراوه کانی ئیوه ی عاشقانی
 ئازادی ، بهر له وه ی په نجه کانمان به کتر بناسن ، ناوه که ت وه که گیزه گیزی شلخه
 هه نگی دهم به شيله ، له شان کانی می شکما ته زرنگایه وه : دوکتور جه عفر ... دوکتور
 جه عفر !

چاوم بنه بانی ده واره که ت بو ته گه ژا ، که چی توله لاپانکیکی نه پندی خوا روودا
 ترووشکه ت کردبوو . دهره لنگی شه ژوال قوژاوی ، به خه ی کراسیکی چرچ ولوچی ره ننگ
 بواردوو ، دوونیا گای زیتی ژیر چا ویلکه به کی زه ژه بین دار ، ته توت ره شه ریحانه ی
 مل به لاره وه گرتوی دوا ی شه سته بارانی ؛ له وه رزیرتیکی لای مریوان ته چوویت .
 وه که راستی ساکار و وه که مندا له کانی بۆکان ساده
 بوویت . هه رله و گولته کیوی یانه ته چوویت که له
 هه ناوی بهرده وه سهر دهر دینن و به بی گولدان و شووشه به ند و بانگ شه ، به کسه ر
 له ده زووله ی ژئی دل شه دن و ته چنه هه وره بانی ره شینه ی چاوه وه ؛ ئینجا که
 هاتیه ته نیشته وه ، ده ستی خو شه ویستیت خسته سه رشانم ، رووی به خه نه
 هه لگه ژاوی وه که هیرۆ سه رلق ئالت تی کردم . منیش گویم نابه گۆپه کی وشه دانار -
 داناره کانه ته . قسه کانت وه که گه منی قه نده هاری به پیز و وه که میخه که بۆن خوش
 و وه که ئا و ره وان و وه که دلی هه ژارانیش بی گری و گۆل بوون . دواتر که دهرگای
 قه فه زه ی سنگ کرده وه و پۆله شیریکم به ره لای ژهر ده واره که تان کرد ، به کول و
 دلکی قولپ دهری سه ر ریزه وه باوه شی پی خوش بوونت پیا کردم و چه ند جاریک له
 سه ربه که شم لاه ته ولات ماچ کردم . ته و باوه شه ت کوانوویه کی به که له پشکوویه و
 سارد نایبته وه . بۆ یادگاریش ماچه کانت چله کاجی هه میشه سه وه وزی
 چواروه رزن و بهیر ناچنه وه .

ده لالو ... لالو ... لالو

وه ره وه ... سه ر به ره وه ... وه ره وه
 سواری شه سپه شی که ت به وه ...
 هو به هو به و زایه له یه ...
 زئی به ندان و به فرانباره

شیر چلوورہ فرمیسکی ہہ موومانہ و
تا "نازادی" ش وک بۆکانہ نازدارہ کت
شۆرہ ژنیکی غہ مبارہ !
دەلالۆ ... لالۆ ... ههسته وه
سواری ئەسپە شێ کەت بە وه !

☆☆☆

ئە مژۆ "چۆخماخ"ی لانە ی پلنگە چنگ بە چەخماخەکانی ئێمە ، لەمانگی گیسرا و
ئە چیت و تار و مارە . خاک بە هەنێسکە وه سەری درەختی خۆی هەل ئەکەن . لووتکە
مل بە کوێن و یارانی نازادی دەم و لێویان . لە و گەلا وەرێوانە ئەچێ کە کزەبای
ئەم پایزە درەنگ وەختە ، بەرە و گۆزێچە ی دوا عومری خۆیان را ئەمالێ . کـپ
بوونیکە هەر بە تەنھا نازاری تیا ئە زرنگێتە وه . ئەم بەر ، ئە وەر ، ریزە
تفەنگی چا و تەژی پێشمەرگە - وەک هەلآلی روومەت شەقاری ئە و شاخ و داخە - بە
درێزایی رێگە ی بە چەقنە بەرد و هەلآلی ئە و مەلەبەندە نازادە ، وەک لـ
قوناغە وه رووبەن ، بوونە تە دوو تەیمانی دە و راندە وری ئەم کۆتەلی کۆستە . لـ
چۆخماخە بچکۆلە ی رووتەلە و دەست و پێ قلیشاوی ئێمە دا ، زریبار ئە ژێتـ
سێروانە وه و شاھۆ مل لە ژێر چەنە ی پیرە مەگزوون هەل ئەسوێ و سا بلاخ بۆن ئە نـ
بە بۆن هەناسە ی هە ولێرە وه . ئە وە تا چە کمان چۆغە ی کەرکوک بە سەر رانکـ
کرماشان دا لە بەر ئەکات و بە سێ ریز فیشەک لڤە وه ئیشک گری ئە و خاکی دایکـ
کە لە دا و پنی پاکێ وه رۆلە ی وەک جەغەری لێ کە وتوە تە خوارە وه . لە بیری بە
قوژە رەش چووی را بورد و یەکی دیزماندا ، ئە وەختانە ی رۆژگارمان ئە تـ
سەعاتەکانی شە و گارمانیان ئە کرد و بە خەنە بەندانێ خوینی یە کتر چلچرای شایی
و لوغانی ئێرە و ئە ویمان بۆ پایتەختە سەیل قیتەکان سوور ئە کرد ، لە و دەمانە دا
لەر پیتی شاھاندا بە یە کترمانە وه ئە دا و ئەش مردین .

ئێستە لە کۆتەل و کۆستی ئەم جەغەراندە دا ، لە پەنجەرە ی ئە و خوینەر و وناکانە وه
دەست لە پشتنی یەک توندتر ئەکەین و کۆست لە دوا ی کۆست ، خوین لـ
دوا ی خوین ، هەر هەموو ئە چینیە وه سەر ئە و شارێ یە ی ئە مانباتە و نا و دـ
گەرە کە ی کوردستان .

ئە مژۆ "چۆخماخ"ی دوا یانە ی کا کە جەغەر ، هەموو کوردستانە . نەک کوردستان
یان نەمان ، نە! کوردستان یان کوردستانە .

تۆش ئە ی شەھیدی کە ئەگەت وەک نەخشە ی وڵاتە کەم ، ئە ی خاچی
قوربانی و لاوکی شۆژشگێزان ، گۆل مەیل بژی تۆ و هاوژیکانت نیە ، چونکوو گۆل بە
خوینی ئێوە هەناسە ئە دا و دەمی برینی ئێوە کارێزی ژیا نیتی .

ئە وە تا پێشمەرگە یەکی شێونە کردوو بە پلە ی خزی تاریکیدا هەل ئەگەژی و پیت
ئە لێ : "لە پەلە پیتکە ی تفەنگە کەم دای" . نووسەریکی قەلەم مەردی دوا ی نـ

شەۋپىك كپ و خامۇش پېت ئەلن : "لەگەل نووكى قەلەمەكەم دا رى ئەكەيت " .
دايىكى خەم دەستەمۆ كەرى ژوورى ساردو سۆى بى كۆزۈ مېردىش پېت ئەلن "تـ
ستوونى دەوار و كۆلەكەى بەرھەيوانمانى " . مندا لھ ھەزارەكانىش رووى دەمى
خونچەى خۇيانت تى ئەكەن و پېت ئەلن : " لەم زستانەو ، تۆشەوانە چىرۇكى
بى كوتايى ئىمەى " . ئەگەر مانكى ئازادى ش لەم دنيايەدا ، يارانى سەوداسەر و
عاشقانى شەيدى خۆى بژمىرى و بە پەنجەى مېژووى ئاماژەيان بۇ بكات ، تـ
ئەرخەوانىكى رىزى پېشەوەيت و بە دەم ئاسۆى سەرگەوتنەو ئەترىقىيەو . بـ
منىش تۆشەو شىعرە ھەرە جوانەى كە ھىشتا نەم نووسىوى .

دەلالۆ ... لالۆ ... لالۆ

ھەستەو سوارى ئەسپە شى كەت بەو ھەستەو ... دەھەستەو

رى بەندان و بەفرانبارە ،

ھۆ بە ھۆيە و زايە لايە ،

كوا وەختى بوو

ئا ئەم كۆچە بى وادە يە ؟

دەلالۆ ... لالۆ ... لالۆ ... ھەستەو

سوارى ئەسپە شى كەت بەو

چاۋەروانىن ... دەھەستەو !

۱۹۸۷/۱۱/۱۲

گلگوئی تازہ یار *

صلاح الدین مہتدی

دہ مہوئ لہ گہلت بدویم و دلّم نایہ ! نازانم بہ ونامہ یہ دہ ت لاوینمہ وہ بیان دہ ت کولینمہ وہ . دہ مہوئ لہ گہلت بدویم ، ئە ی ژیلہ موئ دامرکا وی شەش سکلّی سوور ! دہ مہوئ لہ گہلت بدویم ئە ی پیکہ رہی پەژارہ ورەنج ، پەژان ترین زامی کوردستان : خوشکی کاک فوئاد! خیزانی دوکتور جەعفەر ! ئە ی کۆترە باریکە ی سەرشین و بـالّ خویناوی ! حەوت سالان بە خۆت و خەمە مەزنە کە تە وە ببووی بە نیچیریکێ دہ سەمـو و خزا بوویە سای شالبالی بازیکێ بەرزەفر کە سە بووری دلتیایی دہ بە خشی بە تـو و ، دہ ولت و دە سە لاتتی بە دیاری دینا بو کریکاران و زەحمە تکیشانی کوردستان . ئە و دہ ستە ی هە توانی خۆشە ویستی دہ نایە سەر برینی دلّی تۆ ، دہ یە ویست دەر دی گەل دەرمان بکا . و دمی هەناسە ی مەسیحای سەردەمی وشیار بوونە وە و را پەزینی ئینسان نە ک بەرخی باز رہی میرگە دروینە ی ئاسمان ، بە لگوو رەنجە رانی سەر ئە م زە مینە خاکی یە ی دہ بووژانده وە .

بە لām ئیستا نە سایی شالبالی بازیکێ بەرزەفر ، نە هە توانی دہ ستی یاریکی خۆشە ویست ، نە و دمی هەناسە ی مەسیحای سەردەم ! ئیستا تۆ ، تە بیریکێ بالّ شکاوی ، کە و تە و رە و تە ، شل و شە کە ت ، لە لووتکە ی "تالە سوار" هە ل دە فری و لە دا وینـی ئاسنە گە ران دہ نیشپە وە . دہ سا کۆترە باریکە کە ! بالّ بوە شینە ، سنوور بیەزینە و چاوی فرمیسکاوی هە لیتە : لە م پەژ تائە و پەژری کوردستان گۆمی خوینە !

* نامە ی سەرە خوشی یە بو هاوری مەلە کە ی مستە فاسولتانسی
ها و سەری دوکتور جەعفەر و خوشکی هە شە هیدی کومە لە و کریکاران و
زەحمە تکیشانی کوردستان : فوئاد ، حوسین ، شە مین ، ئە مـجـەـد و
ما جەدی مستە فاسولتانی نووسرا وە .

ئەى كىژى پىنج برا كوزرا ! ئىستاخە مى نوئ جىيى بەخە مى كۆن لىژ كرده و لەنا و دەريا بەك دىئو دوژمن دا ، چاوت بىر يەتە ترووسكا يى نىگا يەك درى دەدا بە شەو-زەنگ ، بلىسە زىمانىك گرى ها وارى بەردەدا بە جەستەى جىهانى بى دەنگ ، نەشتەرى قەلەمىك كوانى كۆنى كۆمەلى دەدركاند ، داگىر كەرچە وسىنەرى يەكسان دەترساند ، رچەى بۆ مېژووى نوئ دەشكاند .

بەلام ئىستا ... نەترووسكەى نىگا و نەبلىسەى زمان ونەنەشتەرى قەلەم ! ئىستا تۆتولەنە مامىكى لاوتىنى كەنار رووبارى شىن بووى لە كوردەوارى - بە دەم كىزەى زىيانى پا يىزەو ، بەژنى برىنداروبىمارت رادەژىنى و خەونى سەوزى شەنى شەمالىى بەهار شەبىنى . دەسانەرمە لاوتىنەكە ! گەردنى شووشت شۆزكەو و بىزانە ناوتىنەى چەم : وپنەى چوار كەلەچەت دەخاتە بەردەم !

ئەى يادگارى خۆشەويست ترين خۆشەويستەكانى كوردستان ! ئەگەر تالەسوارو ئاسنگەران راگۆبىزىن وشەگەر رووبار كەلەچەك بىكرىت ، ئەواكاك فونادو دوكتور جەغفەرىش دەمرن ! ئەگەر مېژو بوەستى ، كورد رزگار ي وكرىكار سوسىالىزىمى نەوئ وخەبات بخەوئ ، ئەواكاك فونادو دوكتور جەغفەرىش دەمرن ! بەلام ئەى ژنە پىشمەرگە ئەى پىشمەرگەى ژن !

هاوسەر و هاوسەنگەرى تۆرۆلەى مېژو ، رىبەرى گەل ، تۆو چىنى وشەودەنگ لەسەر كىلگەى بىروكار ، لەتارىكستانى مەرگا دەمى گەيشتە ئاوى ژيان و بوو بەخدرى زىندەى هەژاران .

ئىستا تۆرىبوارىكى رەبەنى پۆلەپرس و ترس و تاسە ، هەلەو داو تەنبا بىال سەرى خۆت هەلگرتو و كۆلان بەكۆلان ، جادە بەجادە ، كەوتوو بەتە شوپىن بىادى پىرۆز و پىر سۆزى يارىك كەلەچىرۆكى مندا لاند ، لەسروودى لاواندا ، لەتابلوى هونەرمەنداندا ، لەگولەى پىشمەرگاندا ، لەخشتى كوورە خاناندا ، لەماشىنى كارخاناندا دەيدۆزى يەو و دەپناسى يەو .

ئەى بەپۆلە زىزىنەكەى داگىر كەران لەسەر نەخشەى جوغرافىا چوارمىخەيان كىشاوى ! دەسا هەلەوئ ، هىمەتئ !

خۆت راتلەكەنە ! داوى دىلى بىسپىنە !
خوارو ژوور ، گەرمىن و كوستان ، لەم گۆل بۆشەو گۆلەم چل بۆشەوچل ، بفرەو بىشەو !

بۆنيان پىئو كەو بىنيان پىئو نئ ، هىچيان مەبوپرەو هىچيان هەلما وپرە !
سەرتاپاى ئەم كوردستانە رەنگىنە يادگارى عەشقى شىرىنە !
بەست بەبەستى ئەم خاكە خەمبارە گلگۆى تازەى يارە !

چه ند نامه‌ی هاوده‌ردی

شهم نامه‌ی دوا‌ی شه‌هید بیوونی هاوری دوکتور جه‌عفه‌ری
شه‌فیی بو ده‌برینی هاوده‌ردی ناردران بو هاوسه‌نگه‌رانی
دوکتور جه‌عفه‌ر و له‌ده‌نگی شورش‌ی شیرانه‌وه‌ بلاوکرانه‌ته‌وه‌.

①

نه و که سه که له دواى خوى شوينه وار و نه سه ريکى به نرخ بو چينى خوى و بو
به شه رييه ت به جى ديلي هه رگيز نامرى وهه تا هه تا به زيندوه .
له گه ل گه لاريزانى پاييز ، ماته مى گه لاريزانىک حيزبى شيمه شى داگـــــــرت .
شورشگيريکى کومونيست دلى له ليدان که وت ويش وژانى به ناخى هه زاران دل دابرد .
هه زاران چا و فرميسکيان تى زا وهه موان به په ژاره په کى قووله وه ، نابا وه رانه لــــه
په کتريان ده پرسى : توپلى ؟ توپلى را به ريکى تاوا گه وره مان له ده ست دابى ؟
له کارخانه کان کريکاران و له کوردستان خه لکى زه حمه تکيش ده م به ده م شــــم
خه به رهيان به نيودا ده گه راو به بونه ي گيان به خت کردنى به کيک له را به رانيان
سه ره خوشى يان له په کتر ده کردو به ده ربرينى عه زمى خويان بو دريژه پيدانى ريگا گه ي
ريزيان له يادى خوشه ويستى ده گرت . هه موان ده يان زانى شم کاره ساته چ دلته زينه .
نه ژنويان پيى ده له رزى و دليان پيى ده که وته ژان . نه و شينسانه گه وره يه ، نه ورا به ره
مه زنه ي کريکاران وزه حمه تکيشان به راستى کوى جيگايه تى وکام شوين هه يه که به توانى
شم هه موو گه وره يى به بگريته خوى ؟ ناو دلى کريکاران ، تان وپوى وچـــــــووودى
جه ما وهى بى نه ژمارى کريکاران وزه حمه تکيشان ، وه ناخى تامانج وهيو اکانيان به
رزگارى به شه رييه ت ودامه زرانى کومه لى نوپى شينسان !
به بونه ي گيان به خت کردنى شورشگيري ماندووپى نه ناس ،
کومونيستى په يگيرو وشيار ، را به رى کريکاران وزه حمــــه -
تکيشان ها ورى دوکتور جه عفرى شه فيعى ، له قوولايى دلى پرله په ژاره مانه وه لــــه
کوميتى نه ناوه ندى حيزبى کومونيستى ثيران ، له ها ورى يانى کوميتى نه ناوه ندى کومه له
وله هه موو ها وخه با تانى حيزبى وله هه موو نه وانه که له سه نگره جورا وجوره کانسى
خه بات دا له دژى جه هل وسه رمايه ، بو رزگارى به شه رييه ت تپده کوشن ، سه ره خوشى
ده که مين ، وه په پيمان تازه ده که مينه وه که هه ر بو نه و تامانجه به رزانه بژين ودريژه
پيده رى کولنه ده رى ريگاي نه و خه با ته چينا يه تى به بين که دوکتور جه عفر بوى ژيا .

له لايهن : ژماره يه ک له کريکارانى کومونيستى تاران

۱۴۱۶ ثابانى ۱۳۶۶

.....

ها وری یان ! شیمه دوو خانه واده ی کریکارین وله شاری مها با ده وه نه ونا مه یه تان
بو ده نووسین . نامه که مان به بونه ی شه هیدبوونی دوکتور جه عفه ره وه یه وده مانسه وی
به م چه شنه ههستی ها و ده ردي خومان ده ربرین .

پر به دل پیمان خوش بوو شیمه به هه موو خانه واده وه شیدا چوو با بین به لام دوکتور
جه عفه ره و ریبه ره خوشه ویسته مان هیچی لی نه ها تبا یه . به بیستنی شه و خه به ره
دل ته زینه ، دلی هه موومان به ژن وپیا و منداله وه سیس بوو ، غم وپه ژاره یه کی زور
گه وره دا یگرتین . نهک هه ر شیمه که به باشی ده زانین دوکتور جه عفه رکی بوو ، به لکوو
زور که سی تر له کریکاران و خه لکی زه حمه تکیش دلیان ته زی . شیمه دوکتور جه عفه ره به
ها وری وریبه ری خومان ده زانین وله حه قیقه تیش دا هه رله شیمه شه هیدبوو . دوکتور
جه عفه ره بوو که تووی گومونیزمی له گوردستان چاند . شه و بوو که دوژمن ته زین بوو .
شه و بوو که ساریژ که ره وه ی دلی به سوی ی کریکاران وزه حمه تکیشان ودا یکی شه هیدان
و هه موو زور لیکرا وان بوو . جاریکی دیکه ش پر به دل خه م وپه ژاره ی خومـــــــــــــــــــــــــــــــــان
ده رده برین له سه رریبا زی شه هید جه عفه رو بو به شه نجام گه یان دندی شه رکه کانی
کومه له به ته وای ئا ما ده یین .

بژی یادی دوکتور جه عفه ره
دوو کریکاری مها با دی احمد و فتاح

شەمرو ۵۰ای ئابان هەروەک روژانی تر بەنا ئومیدی رادیۆکەم روشن کرد هەتا گۆی بدەمە دەنگی حیزبی کۆمونیست . نا ئومیدی یەکەم لە بەر ئەوە بوو کە ماو یەکێکی زۆرە بە هوی پارا زیتەووە نەم توانیوە گۆی بدەم دەنگی حیزبی کۆمونیست . — پیچەوانە ئینتیزاری من دەنگی حیزبی کۆمونیست بەباشی دەبیسترا . خوشحال بووم . بەلام خوشحالی یەکەم زۆری نەخایاندو جیگای خوی دا بەخەمیکی قورس و گەورە . خەبەریکی تال و ناخوش بوو کە هەرچیم دەکرد نەمەتوانی برۆای پی بگەم . — ئەو هاواری یەش کە لەسەر رادیۆ خەبەرەکی راگەیاند ، دیار بوو باری خەمیکی قورس نیشتووە سەر دەنگی . لەدەست دانی هاواری یەکی تیکۆشەر! هاواری یەک بەکۆلە — باریک تەجرەبەیی خەباتکارانەو ، هاواری یەک کە وەبیرھێنانەوێ ناوی ، هیوای دەخستە نیودلی هەموو شەندامان ولایەنگرانی حیزبی کۆمونیست، هاواری یەک کە کۆلەکی قایمی کۆمەلەو حیزبی کۆمونیست بوو لەدژی رژیمی جەھل و سەرما یە . هاواری دوکتور جەعفەر لەکاتیک دا شیمەیی بەجی هیشت کە حیزبی کۆمونیست و کۆمەلە پیویستی یەکی زوریان بەکەسانی وەک ئەو هەبە . بەپونەیی لەدەست دانی هاواری ئازیزمان دوکتور جەعفەری شەفیعی ، لەخانەوادەیی گەورەیی پرولتاریا و هەموو زورلیکراوان ، لە هاواری یانی حیزبی کۆمونیست و پیشمەرگەکانی کۆمەلەسەرەخوشتی دەکەم . هەرچەند دەبرینی ئەم سەرەخوشتی، کاریکی سەختە .

هاواری یان ! گیان بەخت کردنی هاواری جەعفەر مەسئولییهتی شیمە لەدەریژە — پیدانی ریگای پڕ هەوراژو نشیوی خەباتمان دا قورستر دەکا چونکۆ دەبی دەرپێژە پیدەری ریگاکە ئێش و پێشبین هەتا جیگەیی خالی ئازیزانی وەک ئەو ، رەوتوسی خەباتمان شل نەکا تەو .

بەخوڕۆشی بەرزی بژی سوسیالیزم یادی هاواری دوکتور جەعفەری شەفیعی ریز لی دەگرین .

هاواریتان با بەک

...

هه ره‌یستاخه به‌ری گیان به‌خت کردنی هاوری جه‌عفرم بیست . نا‌توانم بنووسم .
نا‌زانم چ بنوسم . ته‌نیا ویستم شتیک بلیم ، شتیک بنووسم . ده‌زانم خه‌متان گه‌لیک
گه‌وره‌یه . ده‌زانم چه‌نده خه‌مناکن . منیش له‌خه‌می خوتان دا‌به‌به‌شداربزائن .
هه‌موو تیکوشه‌رانی حیزبی ها‌وده‌ردی ئیوه‌ن . بیگومان گه‌لیک کریکا روشورشیگی‌ری
کومونیست ، به‌بیستی شه‌م خه‌به‌ره‌ په‌ژاره‌ دایگرتوون . شه‌وانه‌ هه‌موویان به‌شداری
خه‌می ئیوه‌ن . دوکتور جه‌عفر ، راسته‌ زورته‌ژیا به‌لام بیگومان وه‌ک شه‌و ژیان ،
ناره‌زووی گه‌لیک ئینسانه‌ . ژیا‌نی پرپوو له‌ شه‌رافه‌ت ، پرپوو له‌ فیداکاری وپه‌ر به‌وو
له‌عیشق ، خوزگه‌ ، ئیمه‌ش بتوانین وه‌ک شه‌و بژین .

بژی ریگا‌که‌ی وپژی یادی به‌رزی ها‌وری جه‌عفر!

یه‌کیک له‌ها‌وری یانی کریکار

ها ورییی خوشه ویست سلاو! هیوا دارم حالی شیوه و باقی دوستان باش بی. به بونه ی
گیان به خت کردنی یه کیک له ئا زیزانمان که شه مرو له نیومان دانیه ، له هه موودوستان و
له خانه واده که ی سه ره خوشی ده که بین . نیمه به بیستنی خه به ری مه رگی شه و دوسته
له میژینه وماندوویی نه ناسه مان که به جی ی هیشتهین ، زور به په روشین . شه و له ما وه ی
کورتی ژیا نی دابه تهحه مولی گه لیک دژواری و سه ختی و به وقیدا کاری یانه ی که له خوی
نیشان دا زورشتی وای بویه جی هیشتهین که له بهیرنا چنه وه . له وروژه وه که شه و خه به رمان
بیستوه ، بو هه رکه سمان گیرا وه ته وه ، خه م دا یگرتوه . کاتیک نه واری خه به ری گیان
به خت کردنی شه و یا وه ره له میژینه یه م بو کریکاریکی پیربرد گوپی دا یه وکه . وته گریان ،
ده یگوت له م ته رزه ئینسانانه زور که من . چون ده توانین جیگا که ی پرکه ی نه وه ؟

به رزو به ریز بی یادی ها وری جع عفر

ها ورییت

پیشکش به گیانی به رزی را به ری خوشه ویستان
هاوری دوکتور جه عفه ری شه فیعی

پر به پری خوشه ویستی

شهمه د بازگر

ته ی دوورترین کری گرتی شه و پهر زه وی !
ته ی ها و چینانی چه وسا و هم !
ته ی ره جاله ره ش پیسته که ی ،
به روز و شه و
کوشکی سپی سهریه ک ده خدی
بو خودا کانی سهرما یه !
ته ی شه و برا و خوشکانه ی وا
له ئافریقا ،
له نا و مه عده نی ته لادا
زگ هه لده گووشن له برسا !
ته ی دایکانی
نا و کانه کانی زوغال سه نگ
له انگلستان !

تهی شه واندهی گهرمی به خشی
کوشک وقه لای دوزمنانن و
ساواکانتان له کوشتاننا ده خه وینن
له ده س سه رما وتوفی شه وی !
تهی شه واندهی میلیون میلیون
له نانو دلی گه شه ونه شهی
بازاری خوین و تاره ق دا
ره نکتان زهرده بی و ده ژاکین ،
وهرن لیره ،
له کوردستان !
له مه لپه ندی که وا رقمان
بوته وشه و
له بهر چاوی زور شه بله ق بووی
کریارانی خوین و ژینمان
پر به جیهان ده نگ هه لده بری ،
گویم لی بگرن !

چا و لیک مه نین
له گلینه ی چاوی منه وه
سهیری شه م دیمه نانه که ن !
- کاتی ده ریا مه ندو کپه و
شنه ش تارام
ورده شه پولی ده خاتی
مانگی چارده ی ها وینا نیش
وهک دلدار ی
له با وه ش تریفه ی ده گری
چهند رزیوه پهله هه ورپک
ره ش وهک دلی شه م نیزامه
گه رووی تریفه ی را گووشی !

- له م بهر شه و بهری شه قامیک
 باوک و کوریک
 بو شکاندنی تاسه ددوری ،
 بهره و پیری پهک ههراکه ن !
 له ناکاوی
 گولله ی ده مانچه ی پولیسیک
 به ژنی کوره تیک گلینی !
 چه ند دزیږه شه و پولیسه و شه و گولله په !
 شه ی هاور یان !
 شه م روژانه له کوردستان
 مهرگی ناوخت
 هه وری ره شی قور قوراچک ی تریفه ی مانگ بوو !
 گولله ی ده مانچه ی نا و دهستی
 پولیس ی سره قامان بوو !
 شه م روژانه
 نیمه ی ده ریا
 له تریفه ی مانگیک بی بهش کراین
 مانگیکی ناسایی نه بوو !
 نا هاور یان !
 گویم بدهنی
 هه تا به زمانی خومالی
 مانگی خومتان پی بنا سینم
 شه و مانگ نه بوو !
 مروثیک بوو وه کوو نیمه ، وه کوو نیمه !
 به لام هه یهات چون مروثیک !
 شه ی هاور یان !
 شه و له مهرگ به هیزتر بوو !
 مهرگ ونه مان
 له حه نای ژینی شه و مروثه
 که هه ر ساتیک
 له نا و پشووی گهرمی نیمه
 خوی ده نوینی
 په شوکاوه ،
 وهک حاکمانی مله وری
 سرده می راسانی خه لک .

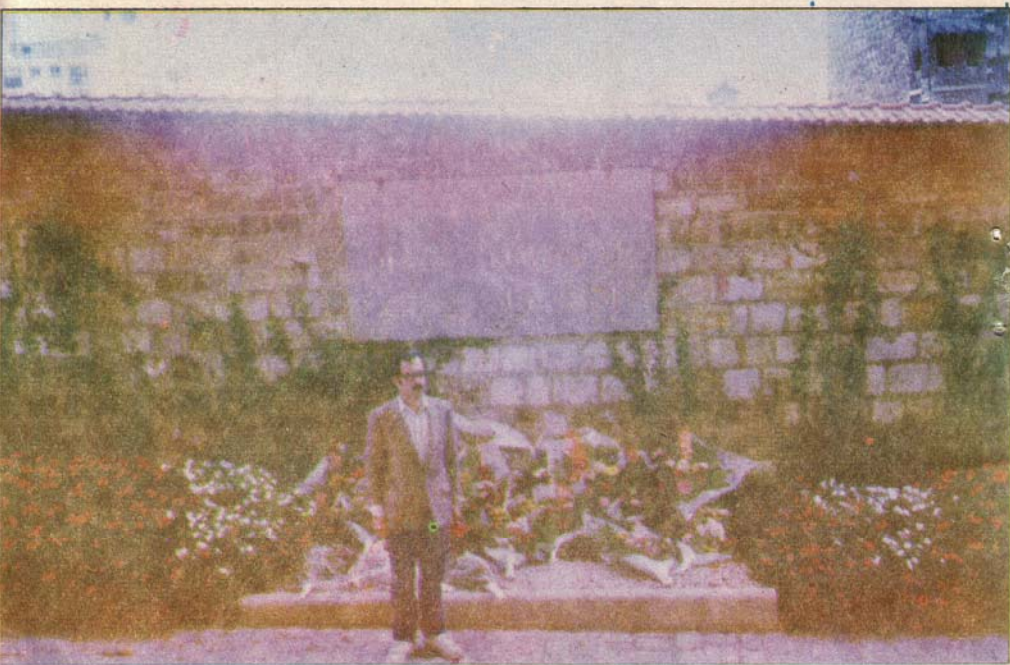

ملی لاره ،
وهک گهر دنی
دوژمنی سهر داری توله !
گوی رادیرن !
ئه وهه ئیستاش له گهلما نه !
- شه و کاته ی وا دوژمنه کانی
ده بنه خوړکه و
به بهرگی سوور و والاوه
په له کوته یانه بو ناومان
چاومان لی به
به دوو په نجه ، ههر دوو په نجه
وهک تویژی مار
به رگه که یان لی داده رنی و
به ده نگی به رزو دلیری
ده لی ئاوه رن هه قالان !
ئه وهتا مار ! خیرا که ن دار ! ئه وهش سهری !
- شه و کاته ی وا
دوژمن ده بی به قرژال و
له دوو لاره
بو ریگری ریگه ده بری
له گهلما نه
دارو پردوو مان بو دینی و
پیمان ده لی
کام ده روانه ی لی بته نین !
ئه ی هاوری یان !
ئیوه هیچ کام
به رهنگ و دهنگ نه تان دی بوو !
گویم بو بگرن !
تا له گل من
نه غمه ی ده نگی ، جوانی ره نگی
پر به دلتان هه ست پی بکن !
پر به چاوتان هه ز لی بکن !

هر ئیستا که چاوم لی یه
 له دوا مه نزلی خه با تمان
 کام مه یدانه زور گه وره یه و
 پر به دنیا کریکار ده با ،
 لی ویستاوه و ،
 به شکلی چه پکی گوله باغ
 پولیک میکروفون له به رده م
 فیرمان ده کا
 چون دا ریژین
 بناغه کانی سوسیالیزم !
 هر ئیستا که چاوم لی یه
 بوته خوین و
 له روومه تی زه ردو کزی
 گونا ژا کا وان گه راوه
 بوته جوانی و
 گشت دیه نه ی ته م جیهانه ی پی خه ملاره !
 هر ئیستا که چاوم لی یه
 قه له میکی به ده سته وه و
 نامه ی گه رمی ده س خوشانه
 بو ریپوارانی تاسه ری
 ریگه ی ته مروکه ده نیری !
 له و نامه دا
 سه ختی دوینئ
 به را بور دووی دوور ده سپیری !
 ده ی هاوری یان !
 گویم بو بگرن !
 با من پر به دلم بلیم :
 هه قال دوکتور !
 بو هه میسه
 وه ک را به ری پیشه نگمان ، کومونیستی
 هه موو کاتی
 پر به پری خوشه ویستی ، خوشه ویستی !

دوكتور جه عفر له لای دیواری کومونا ره کانی پاریس ۱۳۶۵

دوكتور جعفر ، مالهكه ،
بهيان

نامه‌ای است از رفیق دکتر جعفر شفیعی به همسرو
همسنگرش رفیق ملکه مصطفی سلطانی .

همسر مبارزم !

سلام گرم و پرمهرم را بپذیر. هر چند خستگی و بیخوابی بر تنم سنگینی میکند
لیکن چون یک ساعت دیگر سفرم را آغاز خواهم کرد ترجیح میدهم بجای خواب ،
حرفهایم را در قالب همین سطور بریزم و برایت بفرستم. میخواهی گوش کنی ؟ اگر
هم احیاناً بیحوصله هستی خواهش میکنم بر اعصاب خودت فضا ریبیا و روحتما با دقت آن
را بخوان :

عزیزم ! اعدام برادران انقلابی شما (که رفیق و برادر ما نیز هستند) همراه با
دیگران انقلابیون ، خاطر شما (و نیز خانواده ما و تمام انسانهای شرافتمند) را

همسر باندم !

سلام گرم و پرمهرم را بپذیر . هر چند خستگی و بخواب
برتم مسکنی میکند لیکن چون یکعت دیگر ستم را آغاز خواهم کرد
بر جمیع میوه های خواب ، حرفهایم در قالب همین سطره بریزم و
برایت بنویسم . میخواهی گوش کنی ؟ اگر هم چنان بیجوابی
خواهم میکنم بر اصبحت خورت فدا شود و حق با حق آنرا را بخوابد !

غیرم ! اعلام برادران انقلابی (که رفیق و برادر ما نیز هستند)
خواه با دیگران قدری با خطاطی (و نیز خط خوش و تمام اینها را شریکند)
را آورده است . تمام ما را درم و اندوه آنان فرورد (و باید فرورد)
از دست دادن عزیزان ، عزیزان که سالهای سال در جوار رحمت و مبارزه
سده است همچوگاه فراتر نخواهند شد و هیچکس نمیدانست چنین تقاضایی را
از کسی داشته باشد . بیم سخن آنهم محمود و سلامی بدین سید و ما را
داغدار کرد ، قلب و جان را جگر دار کرد . خورت در میان
صحنی که موج اندام های دنجی را در بر آید راه انداخته است . منطق او
اسم را اعلام است ، با هیچ زبان دیگری غیر از زبان لوله سخن نمیکرد .

و در این میان بهترین فار و مرکب رنگار را روی انقلابیون پیگیر روی
بیسره آن مستقر نموده است . بیم بر روی تحفی داده است که
نوره ها محو طبعه آلود و در زیر زلف خن تیره بر روی رخ خود خندند
ببینی خط ازم اکنون بیداری جان بر کف و سر و آن اصل طبعه را

آزاده است، تمام ما را در غم و اندوه آنان فروبرد (و با بد فروبرد). از دست دادن عزیزان، عزیزی که سالهای سال در جوار هم زندگی و مبارزه شده است هیچگاه فراموش نخواهد شد و هیچکس نمیتواند چنین تقاضایی را از کسی داشته باشد. رژیم خون آشام جمهوری اسلامی بدین وسیله همه ما را داغدار کرد، قلب همه ما را جریحه دار کرد، خود در جریان هستی که موج اعدام های دستجمعی را در سراسر ایران راه انداخته است، منطق و اسلحه و اعدام است، با هیچ زبان دیگری غیر از زبان گلوله سخن نمیگوید، و در این میان بیشترین فشار و سرکوب و کشتار را روی انقلابیون پیگیر و پیرویش و در این میان متمرکز نموده است. رژیم به درستی تشخیص داده است که توده ها مخصوصاً طبقه کارگر و دیگر زحمتکشان تشنه بر ریشه اش خواهند زد به همین خاطر از همه اکنون مبارزین جان برکف و پیشروان این طبقه را به بیرنگ به پای اعدام میبرد تا طبقه کارگر و توده های انقلابی را از پیشروانش محروم سازد و از این طریق آتش مبارزه آنان را خاموش نماید. رژیم احساس میکند لرزان است، مرگ خود را در برابر چشمان حیرت زده اش می بیند، بنا بر این برای نجات خویش به جنگ مرگ و زندگی دست می زند (وزده است). میخواهد هر چه ریشه نظام بحران زده، سرما به داری ایران را از این نابسا مانیها و تشنه ها برهانند و قاتل استعمار را ابدیت بخشد، بنا بر این آستین هایش را بالا زده است و آماده است تا برای کسب هر تومان ارزش اضافی، انسان شرافتمندی را اعدام نماید. بلای اشکارا و غریبان می کند، چرا؟ برای اینکه همه را رعب و وحشت و غم و اندوه فرا گیرد و هیچکس دیگر دل و جرات و بیارای مبارزه کردن را نداشته باشد. و همه بخواب و سکوت مرگبار ووعزای از آن مرگبار تر فرو روند! اگر چنین حالتی در ایران و مخصوصاً در میان انقلابیون بوجود بیاید رژیم به آرزوی خود رسیده است. ولی آنچه که بطور عینی و در روز روشن می بینیم - به کوری چشم ولایت فقیه - درست عکس این آرزوی ضد انقلابی است. آنچه که بطور عموم می بینیم افزایش تن فرو خشم توده ها نسبت به رژیم است. خود شاهد هستی که درین چند روزه مردم، مردمی که هیچگاه اسمی از شهدا ما جدوا مجذبه نشده بودند چقدر خشمگین و متنفر از رژیمش بودند ما اگر بخون شهدا و فادار هستیم، اگر به عزیزان از دست رفته مان وفاداریم، اگر می خواهیم به صداقتها و جانبا زیهی آنان ارج نهیم باید هیچگاه و نگذاریم رژیم به این آرزوی خود برسد که محیط انقلابی ایران را خاموش و بی مبارزه و مقامست ببیند. باید با تمام توان انقلابی خود اعتراضات و خشم توده ها را بیشتر نموده متمرکز کنیم و آن را در جهت نابودی رژیم هدایت کنیم. باید ایران را به جهنم سوزانی برای رژیم تبدیل کنیم که حتی جای پایي نداشته باشد و هر جا که بخواهد قدم بگذارد آخگری از مبارزه در زیر پایش احساس کند. اگر رژیم می خواهد با این اعدامهای فدیشری، ایران را به جزیره آراش تبدیل نماید ما با مبارزه خود باید آن را به دریایی طوفانی و سهمگین تبدیل کنیم و مرگ حتی رژیم را زود رس و قطعی نماییم. درین صورت است که حتی روح عزیزانمان را در گورشان امواج

شادی فرا خواهد گرفت. درین صورت است که توانسته ایم جزئی از آرزوها پنهان را تحقق بخشیم.

اجازه بدهید صراحتاً در مورد خودت حرف بزنم :

درین چند روز من بارها شما را در حال شیون دیدم. این نکته را فرا موش و پنهان نمیکنم که صرف نظر از تاثر شدید خودم از اعدام برادرانت، دیدن و ناظر شما بودن در چنین حالت شیونی تاثر مرا بیشتر میکرد.

مخصوصاً زمانیکه میدیدم شما با گفتن اینکه "دیگر زندگی برایم مفهومی ندارد" آیه یاس میخوانید، با خود فکر میکردم که آیا حقیقتاً رژیم از چنین صحنه‌یی احساس لذت نمیکند؟ آیا مزدوران رژیم از اینکه کسی چون شما را بنده چنین شیون ویاسی انداخته اند بهمدیگر تبریک و "دست خوش!" نمیگویند؟ چرا میگویند. آخر آنها همین را می‌خواهند.

همسنگرد لبندم! شما باید قلبی به عظمت تمام کائنات - تمام دنیا - داشته باشید. زیرا مبارزه‌یی که در پیش داریم برای تغییر و تکامل تمام دنیا است. این رسالت تاریخی طبقه کارگر و مارتیسم است. و این مبارزه بسیار پرهیج و غم و طولانی و خونین است. ما باید آماده باشیم که در این مبارزه اساسی و بنیادی و بخاطر آن تا لحظه مرگمان از فداکاری و جانبازی نهراسیم. نگاه کن: انسان در زندگی اجتماعی خود با هزاران پیوند با اطراف خود ارتباط دارد، با برادران، با خواهران، با پدر و مادر، با دوستان و رفقای دور و نزدیک و... و در هر کدام از این ارتباطات دهها خاطره خوش و ناخوش، تلخ و شیرین و... سراغ دارد، که هر کدام بجای خود ارزش خاصی خویش را دارند.

تا آنجا که به طبقه کارگر و زحمتکشان و خلق‌های تحت ستم مربوط میشود تمام خاطره‌های تلخ و نظام سرمایه‌داری و حاکمیت سرمایه‌بوجود می‌آورد، کتک خوردن زن از شوهر، فاحشه‌شدن زن، تلف شدن کودک و جگر گوشه پدر و مادر از نبودن پزشک و دارو و حتی از نان بخور و نمیر، فحش و ناسازی قلدان و ماموران دولتی به مردم و هزاران نمونه دیگر که خاطره‌های تلخ و جانکاهی را بوجود می‌آورند همگی از رحم نظام طبقاتی - و در اینجا از نظام سرمایه‌داری - بوجود آمده‌اند. همین اعدام‌های دستجمعی و باقی گذاشتن خاطره‌های عزیزان از دست رفته‌مان نیز ازین نظام سرمایه‌داری سرچشمه میگیرد. تا زمانیکه این نظام وجود دارد این خاطره‌های تلخ مرتباً برای توده‌های محروم بوجود می‌آید. و تنها با نابودی این نظام است که تمام خاطره‌های تلخ و ناامنیهای زندگی از جهان رخت بربخواهند و آنوقت خاطره‌های شیرین زندگی و سازندگی جای آن را خواهد گرفت. توجه کن حالا داریم در بحث مان به نکته دقیقی میرسیم :

حالا دیگر باید تمذیق کنی که جهان پر از خاطره‌های شیرین، جهان پر از خوشبختی، جهان سوسیالیسم و کمونیسم است.

آیا می‌خواهی تمام خواهران و برادران جهان، تمام زنان و شوهران جهان،

پیشه نگ ۷

تصمام دوستان جهان و تمام انسانهای جهان ، بر عاطفه‌ترین روابسط ، و شیرین ترین زندگیا را در کنار هم داشته‌باشند؟

(میدانم که می‌خواهی و از ته دل آرزو میکنی) . پس با بدست بکارشد و در این راه مقدس و دوران ساز یعنی راه سوسیالیسم گام نهاد و فعال شد با تمام توان و انرژی . لیکن آخر میدانی که در این راه پرستگلاخ و سخت مشکلاتی هست ، آدم عزیزانی را از دست می‌دهد ، مصائب می‌بیند ، غمناک میشود و ... سوال من اینست که آیا در هر مصیبتی ، در هر غمناک شدنی ، و در هر دردی باید سرنوشت مبارزاتی خود را (راه سوسیالیسم را) با آن حادثه ، مشخص غم انگیز و دردناک گره زد و آن هدف مقدس را قربانی یک خاطره درد آور کرد و آن را فراموش کرد؟ .

رفیق این با روح ما رکبیم تضاد دارد . عزیزم هیچ چیز مقدس تر از مارکسیسم و سوسیالیسم نیست زیرا آنها تمام بشریت را - و نه فقط برادرم یا خواهرم یا م - را از بردگی چندهزار ساله نجات خواهند داد و آنهم نه برای مدتی کم بلکه برای همیشه .

ما غم عزیزان را داریم و واقعاً برایشان ناراحتیم لیکن اعدام آنها ما را بیشتر وادار میسازد که مبارزتر و پیگیرتر شویم .

ملکه ! اگر برادرانت و دیگر انقلابیون شهید را دوست داری باید شیون عزرا را به غرش شیرویه نعره و طوفان علیه رژیم تبدیل کنی .

باید مجلس ترحیم را به مجلس افشای رژیم و مجلس مبارزه علیه رژیم تبدیل کنید . اشک مریم زبیرا تا کنون هیچگاه اشک وحسرت نتوانسته است نظام طبقاتی را پرچیند ، بپاگاهها نه و در کنار رفقای دیگرمان - بجای اشک - خون سرخ خویش را در پای سوسیالیسم بریزیم . حرفهایم تمام نشده ولی وقت تمام شده و هوادار در روشن می‌شود و باید حرکت کنم ،

شهرت جعفر

ساعت ۴/۵ شب ۶۰/۴/۱۹

(۷)

تمام بگرفت را - و نه فقط برادر و خواهر یا ... م -
 را از بزرگی چند هزار ساله ~~خود~~ ~~نجات~~ خواهد داد
 و آنهم برای مدتی که بگذرد بر سرش
 ما غم غصه را داریم و واقعاً برای آن ناراضیم مکنج برام آمده
 ما را بیشتر و لادری زد که مبارز تره و دیگر تره تویم
 مکه ! اگر برادران و دیگر بندگان را
 دوست داری باید سگوف غرا را به غرض بگریز
 و به نوع و طوایف عید گرم تبدیل کنند
 باید مجلس تریم را به مجلس آبی بریم و مجلس
 مبارزه عید گرم تبدیل کنند. بگفت بریز زیرا تاکنون
 هیچگاه ^{چون} صورت نتوانسته است نظم طبقاتی را برچیند
 بیا آگاهانه و در کنار رزقهای دیگرمان - بی بگفت
 خون سرخ خویش را دریای سوسایسم بریزیم . حرفهایم تمام
 نشد و دهم تمام سر و هوا دارد روشن میگرد و باید حرکت کنیم

مهر
 حقیقی
 ۱۴/۱۰/۳۰

مهر
 ۱۴/۱۰/۳۰

پیشه نگ ۷

شش بعد از ظهر

سیمین

ساعت ۶ بعد از ظهر
 که تو در کا رخانه کار می‌کردی
 که تو آخرین رمق تنت را می‌فروختی
 که تو به فکر بچه‌های گرسنه‌ات بودی
 که تو شروت می‌آفریدی
 که تو رنج را قسمت می‌کردی
 که تو به راهی فکر می‌کردی
 که ما همه به آزادی و عشق می‌اندیشیدیم
 که ما همه در تفنگ‌ها بمان امید می‌کاشتیم
 او و میراث‌زادی و راه‌های
 او و زش‌نسیم خصلت‌های والای بشر
 در ساعت ۶ بعد از ظهر
 ورق‌های بر تاریخ سرخ تلاش‌مان افزود
 در ساعت ۶ بعد از ظهر
 دکتر جعفر شفیعی
 جانباخت!

آبان / ۶۶

ترانه

کاه

کوههای کردستان
نامت را زمزمه میکنند و

دره‌ها

در رقص موج هرگلوله‌ای
یادت را

پژواک میدهند

و...

کبوتران کوهی

در لایلای صخره‌های عزمت

دانه‌دانه

دانه‌های آواز را

برگردن بند آوازه‌ای سحری شان

نقش میزنند...

ای ترانه زیبا بی!

پیشه ننگ ۷

بها رشع
بها رتولد و خروش!
وقتی که با کوله با رعش
بردوش آرمای و لایت
اندیشه را
به مصاف سکوت خواندی ،
رویای آزادی
بر لبان این دیار
خشکیده بود . .
ویرا بری بر سرانگشتان هر محروم
در عطش هجا کردن
میسوخت !

پرندۀ قاصد سرقا فله دار
پرندۀ شب بیدار !
در آن زمان که وحشت سیاه شب
کوچه باغهای سرزمین عشق را
تنیده بود ،
چشمهای تو
ز شوق صبح تازه ای
چون چراغ راه سوخت
قلب را به کف نهاده
با لها گشوده سوی شرق
دل به سودای سحر باخته
بر قلب سیاهی و سکوت و ترس و جهل
تا ختی !

پرنده شب بیدار
 پرنده دلدا ده سحر!
 ترانهات
 سرود دلنشین
 کوچه‌های کار بود و

عشق را
 به نام کار
 به نام نان و سرپناه
 به نام مرگ و مرگ
 برای خستگان
 خوابا زدیده رمیده
 با زمعنی میکرد

ای ترانه زیبایی
 ترانه کار!
 ترانهات
 سرود دلنشین رنج بود و
 ظلمت شب سیه
 شکست

دربرا بر حضورنا بتت!

صد پرنده
 بال زدیبه سوی شهر روز

صد ترانه
 زد شکوفه
 بر لبان کار

و دیار رنج
 با ترانه سحر
 به پای خاست!

ای ترانه، زیبایی

پرنده، شب بیدار!

ترانه‌های کار

جاودا ندارند

ترانه‌های عشق

نغمه، امیدوار

شعله، همیشه زنده

رها بیند،

و حضور دائم تورا

کارگاهها

در عروق زندگان

جان به لب رسیده‌شان

در پس گذشت لخت

هر ثانیه‌ای

- عبور آستان رعد -

لمس میکنند!

روستان ثیان کارگر

از پس خروش هر گلوله‌ای

در شما رش مهیب انفجار توپها

ترانه، رهایی تورا

بر گلیمهای خاک خورده‌شان

رسم میکنند و

سفره‌های نان خشک روز را

در انتظار خنده‌های گرم با زگشت

پهن میکنند!

و کودکان ...

کودکان کار

کودکان گشتزار

کودکان رنگ پر بسته ز روی فرش باف

با ترانه‌های کوهیت

لبان پر شکوفه، ملیح خنده‌را

باز میکنند!

نخواستم

یاور

نه!

نخواستم ، مرثیه خوان تو باشم

نه!

نخواستم ، زیوری شوی بر تارک دفترم
یا گلی جا ودا نه خوشبوی در کوچه یاغهای خاطره ام
نخواستم که مرثیه خوان تو باشم

☆☆☆

توزیسته ای

بسان بلوطی کهن

که ریشه دوا نده است .

تومرده ای

بسان یقین

— که هرگز نمرده است — .

درسوک تو خورشید میگریست

و جوببار ، هراسناک

جانب دریا را میپیمود

☆☆☆

تو کیستی ؟!

تو کیستی که حنجره ات آشنای درد سیاهان است و

فریاد معدنچیان

پیشه نگ ۷

تو کیستی ؟

که خانه ات رنگ جهان را دارد
و کلامت

رمز آشنای پیروزیست
و شتابت ، در رفتن و رفتن
را مقصد را

این چنین

کوتاه کرده است

تو کیستی ؟ !

که همه آشنای تواند :

- چایکاران شمال ،

- زمین کاوان جنوب ،

- ورنج سیال کوره های فلز .

تو کیستی ؟

تو دریا بی !

دریای آرمیده که لنگر کشیده است

بر ساحل جویبار حقیری (۱)

که توان رفتنش از هیبت دریاست .

تو جان کاری

که در لهب ستم ،

میسوزد ،

میگدازد و

فریادها بی را تنوره میکشد .

تو فکر روشن فردایی

تو سرمد های

تا شتاب ،

و فردا ،

و پیروزی

نمرده است .

(۱) رود چغاخ که مزار دکتر جعفر برکنار آن واقع شده .

خفتنی مباد

وفیق سرخ

ای کهنهان وارزنده ای
ویاتپیدن هرواژه
درمتن خامه‌یی که گوهر آن هستی است
وبا رمیدن آهو
در بهشت دشت
بر مخمل صبور زمین : سبزویی ریا
رنگین کمان خاطره و عشق
زنده‌یی
فری است با کسی که هم‌راه
چون بیشه‌یی است از آواز
فری است در زمانه
فرتوجنبش است به پرواز
خفتن مباد!
جایی که پنجه‌های ستمگر
خواهد ستارگان را
از شاخه‌های هستی نیلوفر به جور بچیند
مرگ آن زمان بر عاشق به کرنش است
دریا چگونه با زبماند
و نغمه از درخت
و موج‌ها چگونه درافتند از تپش؟
جایی که جلوه سپیده دم عشق و دانش است
در آسمان شرا به سرخی است گر - دگر :
خاموشی ات روا نیست ،
با ما بیا
چنان که جعفر شفیع‌ها ...

بخاطرہ

دکتر جعفر

یاور

دریغا بہار !
کہ شکوفہ را بی حضور تو
برسینہ میزند ،
دریغا خزان !
کہ حضورش را با برگہای زرد بر گور تو
اعلام میکند ،
دریغا کوه !
کہ صبوریش را با حضور تو در قلب خویش
تکرار میکند ،

☆☆☆

در جستجوی تو
چشم در چشمخانہ میگرد
در جستجوی تو
چکا وک دل
بر بام آسمان کدام سرزمین
آشیانہ کند ؟

در جستجوی تو چشم میگیرد

و می جویسد

تورا می یابد:

در نبض ضربان طبل

در صف فشرده یاران

در کومه های فقر

در خروش و غلغله و ازدحام

در روز اعتصاب

در دست و در تفنگ

در اتحاد کار

تو را دیدار میکند .

تو را دیدار میکنم

در طلوع فردا

طلوع رهائی انسان و کار

دیدار پرشکوه شادی و لب

تورا دیدار میکنم

در روز واژگونی

سرمایه و خدا و وطن

... و دریفا فردا !

که لبخند فتح را بی حضور تو

آذین میکند.

